

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Essi Makkonen

Kehityksen paradoksi – kenen ehdoilla?

Kehitys ja valta autoritäärisissä valtioissa – esimerkkeinä Ruanda & Etiopia

Johtamisen akateeminen yksikkö
Julkisen toiminnan johtamisen kandidaatintutkielma
Hallintotieteiden kandidaatti

Vaasa 2026

VAASAN YLIOPISTO**Johtamisen akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Essi Makkonen		
Tutkielman nimi:	Kehityksen paradoksi – kenen ehdoilla? Kehitys ja valta autoritäärisissä valtioissa – esimerkkeinä Ruanda & Etiopia		
Tutkinto:	Hallintotieteiden kandidaatti		
Oppiaine:	Julkisen toiminnan johtaminen		
Työn ohjaaja:	Tuomas Honkaniemi		
Valmistumisvuosi:	2026	Sivumäärä:	31

TIIVISTELMÄ:

Tarkastelen kandidaatintutkielmassa kehityksen ja vallankäytön välisiä jännitteitä alueellisen kehityksen näkökulmasta. Tutkin ilmiötä Developmental Authoritarianism eli ts. D-A -hallintomallin kautta, keskittyen kahteen esimerkkivaltioon: Ruandaan ja Etiopiaan. Nämä valtiot tarjoavat kiinnostavan vertailupohjan, sillä molempien maiden hallinnot ovat pyrkineet nopeaan alueelliseen kehitykseen keskitetyn vallan keinoin.

Pyrkimyksenäni ei ole tutkia aihetta demokratian puutteena, vaan pyrkiä ymmärtämään D-A -hallintomallia sen omista lähtökohdistaan afrikkalaisessa kontekstissa. Tarkastelen työssä myös afrikkalaisen filosofian, Ubuntu- ja Personhood -ajattelun merkitystä yhteisöllisyyden ja kollektiivisen velvollisuuden käsitteiden kautta. Näiden näkökulmien avulla on kenties mahdollista ymmärtää, miksi autoritäärinen hallinto voi saavuttaa hyväksynnän osana yhteisöllistä kehitysajattelua.

Tutkielman tavoitteena on tarkastella, milloin autoritäärinen hallinto ei ole ainoastaan vallan väline, vaan kehitysstrategia yhteiskunnan eteenpäin viemiseksi. Tarkastelen edellä mainitsemaani Developmental Authoritarianism -hallintomallia osana nykyaikaista valtionjohtoa. Pohdin kahta keskeistä tutkimuskysymystä, 1. Mitä tarkoitetaan Developmental Authoritarianism hallintomallilla ja 2. Miten Developmental Authoritarianism eroaa perinteisistä diktatuureista? Tutkimuskysymyksiä lähestyn kvalitatiivisen kirjallisuuskatsauksen keinoin hyödyntäen sekä akateemista tutkimusta että kansainvälisiä raportteja.

AVAINSANAT: Benevolent autocrat, demokratia, Developmental Authoritarianism, diktatuuri, Personhood, teknokratia, Ubuntu

Sisälllys

1 Johdanto	4
1.1 Tutkimuskysymykset	5
1.2 Kehitys autoritäärisessä kontekstissa	6
2 Developmental Authoritarism	8
2.1 Ruanda: nopean kehityksen varjopuolet	10
2.2 Etiopia: liittovaltion kehitys sekä sisäiset ristiriidat	13
2.3 Ubuntu- & Personhood -ajattelu	16
3 Miten Developmental Authoritarism -malli eroaa perinteisistä diktatuureista?	17
3.1 Demokratioiden ja diktatuurien historiallinen konteksti	19
3.2 Modernin autoritarismin piirteet	21
3.3 Developmental Authoritarism demokratian ja diktatuurin välimaastossa	22
3.4. Pääerot D-A -mallin ja perinteisten diktatuurien välillä	24
4. Johtopäätökset	26
Lähteet	29

1. Johdanto

Kehityksen paradoksi – kenen ehdoilla alueellinen kehitys tapahtuu? Tarkastelen kandidaatintutkielmassa alueellista kehitystä autoritäärisissä valtioissa ns. kehityksen paradoksin näkökulmasta. Aihe on erityisen ajankohtainen, sillä maailman demokratiakehitys voidaan nähdä olevan murroksessa; sekä Freedom House (2024) että V-Dem-instituutti (2023) ovat raportoineet, että niin liberaalit kuin myös illiberaalit demokratiat ovat kaventuneet maailmanlaajuisesti. Samalla autoritääriset järjestelmät eivät ainoastaan säily, vaan ne myös kehittyvät ja uudistuvat hyödyntäen kehityksen ja hallinnollisen tehokkuuden retoriikkaa (Freedom House, 2024; V-Dem-instituutti, 2023.) V-Dem Instituutin (2025, s. 9) vuotuisen demokratia raportin mukaan kyseessä on huolestuttava globaali aalto, jonka seurauksena vuoden 2024 lopun maailmankuva on demokratioiden osalta huonompi kuin kertaakaan viimeisen 25 vuoden aikana. Liberaaleista demokratioista on tullut maailman harvinaisin hallintojärjestelmä ja lähes kolme-neljästä ihmisestä, eli n. 72 % asuu autokratioissa (V-Dem Institute, 2025, s. 9.)

Tutkin autoritäärisyyden nousua ilmiönä Developmental Authoritarianism eli ts. D-A hallintomallin näkökulmasta, keskittyen kahteen esimerkkivaltioon: Ruandaan ja Etiopiaan. Nämä valtiot tarjoavat kiinnostavan vertailupohjan, sillä molempien maiden hallinnot ovat pyrkineet nopeaan alueelliseen kehitykseen keskitetyn vallan keinoin. Pyrkimyksenäni ei ole tutkia aihetta demokratian puutteena, vaan tavoitteeni on ymmärtämään D-A -hallintomallia sen omista lähtökohdistaan esimerkkivaltioiden konteksteissa. Tarkastelen myös afrikkalaisen filosofian, Ubuntu- ja Personhood ajattelun merkitystä yhteisöllisyyden ja kollektiivisen velvollisuuden käsitteiden kautta (Molefe, 2019; Paulson, 2020.) Näiden näkökulmien avulla on kenties mahdollista ymmärtää, miksi autoritäärinen hallinto voi saavuttaa hyväksynnän osana yhteisöllistä kehitysjattelua.

1.1. Tutkimuskysymykset

Tutkielmani tavoitteena on tarkastella, milloin autoritäärinen hallinto ei ole ainoastaan vallan väline, vaan kehitysstrategia yhteiskunnan eteenpäin viemiseksi. Tarkastelen Developmental Authoritarianism -hallintomallia osana nykyaikaista valtionjohtoa. Pohdin kahta keskeistä tutkimuskysymystä, 1. Mitä tarkoitetaan Developmental Authoritarianism hallintomallilla ja 2. Miten Developmental Authoritarianism -hallintomalli eroaa perinteisistä diktatuureista? Näitä kysymyksiä lähestyn kirjallisuuskatsauksen keinoin hyödyntäen sekä akateemista tutkimusta että kansainvälisiä raportteja. Hypoteesiini on, että Developmental Authoritarianism muistuttaa monin tavoin nykydiktatuureja, mutta eroaa niistä hakemalla legitimitettinsä kehityksen ja tuloksellisuuden, ei ainoastaan vallan keinoin.

D-A -hallintomallin paradoksi liittyy mielestäni siihen, että se voi samanaikaisesti edistää, että rajoittaa yhteiskuntaa sekä kansalaisten hyvinvointia. Rampe (2022) huomauttaa artikkelissaan *“Rwanda: Why Development is not enough”*, että vaikka Ruanda on saavuttanut merkittävää talouskasvua ja vakautta, mm. poliittiset oikeudet ja sananvapaus ovat merkittävästi kaventuneet. Sama ilmiö näkyy Etiopiassa, jossa kehitystä on ajettu keskusjohtoisen vallan ja kontrollin keinoin (Globalis, 2023.) D-A -mallin eettinen ongelma liittyy mielestäni kysymykseen siitä, voiko kehitystä pitää aidosti onnistuneena, jos se perustuu poliittisen vapauden tai ihmisoikeuksien rajoittamiseen.

Tutkimusmenetelmäksi olen valinnut kvalitatiivisen kirjallisuuskatsauksen, jonka keinoin analysoin aiempaa tutkimusta, kansainvälisiä raportteja sekä uutisia, artikkeleita ja filosofisia tekstejä. Ari Salminen (2023) toteaa Vaasan yliopiston johtamisen yksikön julkaisussa, että kirjallisuuskatsauksen kunnianhimoinen tavoite on kehittää olemassa olevaa teoriaa sekä kehittää uutta. Lisäksi Salmisen (2023) mukaan kirjallisuuskatsaus rakentaa kattavan kuvan tietystä asiakokonaisuudesta, tunnistaa ongelmia sekä tarjoaa mahdollisuuden kuvata tietyn teorian kehitystä historiallisesti.

Uskon, että kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä tarjoaa minulle työkalut tunnistaa tutkimuskentän keskeiset teemat sekä muodostaa kokonaiskuva siitä, miten D-A hallintomalli on oikeutettu ja ymmärretty afrikkalaisessa kontekstissa.

1.2. Kehitys autoritäärisessä kontekstissa

Demokratian professori Nick Cheeseman totesi maailman demokratiapäivillä, että saatamme olla siirtymässä kohti uutta autoritäärisyyden aikakautta (Salminen, 2023.) Europarlamentaarikko Ville Niinistön (2025) mukaan hallintomallien välinen taistelu ei kuitenkaan ole uusi ilmiö, vaan perinteiset valtiolliset hyökkäykset ovat saaneet rinnalleen epäsuoria vaikuttamisen muotoja, kuten polarisaation hyödyntäminen sekä propaganda, ja disinformaatio.

Kansainvälisen median huomio on viime vuosina kiinnittynyt huoleen siitä, kuinka autoritäärisyyden nousu muokkaa globaalia järjestystä. Yhdysvalloissa keskustellaan yhä enemmän oikeusvaltion tilasta ja siitä, onko demokratiasta mitään jäljellä Trumpin toisen presidenttikauden jälkeen. Lisäksi esillä on huoli EU-jäsenmaiden sisäisestä kehityksestä ja siitä, kuinka eri kehityssuunnat vaikuttavat unionin yhtenäisyyteen. Niinistön (2025) mukaan demokratia perustuu ihmisen kokemukseen vapaudesta, osallisuudesta sekä oikeudenmukaisuudesta. Mikäli peruspilarit horjuvat, autoritäärisyyden vaikutukset kasvavat (Niinistö, V. 2025.)

Olen kiinnostunut erityisesti siitä, kuinka autoritääristen hallintomallien mahdollistama nopea alueellinen kehitys haastaa ajatuksen demokratiasta kehityksen edellytyksenä. Tarkastelukohteikseni olen valinnut Ruandan sekä Etiopian, sillä näissä valtioissa näkyy työlleni keskeisen D-A -hallintomallin kaksijakoiset seuraukset. Pääasiallisina lähteinä käytän Opelewa adisa Oluayemin (2025) tutkimusta *Rethinkin Development Through Control: The Paradox of Developmental Authoritarianism in Africa* sekä Lumanyano Ngcayisan (2021) tutkimusta *Developmental Authoritarianism in Africa – The cases of*

Ethiopia, Rwanda, and Uganda, jotka keskittyvät D-A -hallintomallin nousuun itäafrikkalaisissa yhteiskunnissa.

Tutkielmani kontekstin vuoksi on oleellista ymmärtää, että autoritääriset rakenteet ulottuvat Afrikassa erityisesti siirtomaa-aikaan (Oluymi 2025, s. 224.) Oluymen (2025, s. 224) mukaan siirtomaavallan päättymisen Afrikassa käynnisti poliittisen itsenäistymisen kauden. Monet valtiot perivät kuitenkin merkittäviä institutionaalisia ja rakenteellisia puutteita (Oluymi 2025, s. 224.) Myös Ngcayisa (2021, s. 94) korostaa tutkimuksessaan siirtomaa-ajan perinnöllisiä haasteita postkoloniaalisissa yhteiskunnissa. Heikot julkiset palvelut sekä hallinnollisen toiminnan haasteet ovat niin Oluymen (2025, s. 224) kuin Ngcayisankin (2021, s. 94) mukaan johtaneet siihen, että vallankäyttö on Afrikassa edelleen keskittynyttä. Vaikka monet afrikkalaiset valtiot omaksuivatkin Oluymen (2025, s. 224-225) mukaan demokraattisia toimintamalleja, siirtomaa-ajan keskitetty valta sekä sortava hallintotapa jättivät jäljet afrikkalaisiin yhteiskuntiin.

2. Developmental Authoritarianism

Erityisesti Kiinan hallintomallista vaikutteita saanut Developmental Authoritarianism -malli on saanut Ngcayisan (2021, s. 95) mukaan merkittävää jalansijaa Itä-Afrikan maissa, erityisesti Ruandassa, Etiopiassa sekä Ugandassa. Keskeisiä hahmoja kehitysmallin nousussa ovat ns. hyväntahtoiset itsevaltiaat (L. Ngcayisa, 2021, s. 93.) Näitä ovat mm. Etiopian pääministeri Abiy Ahmed, Ruandan presidentti Paul Kagame sekä Ugandan presidentti Yoweri Museveni, joiden johdolla valtiot ovat saavuttaneet merkittävää kehitystä 2000-luvulla (L. Ngcayisa, 2021, s. 93.) Jotta kandidaatintutkielmani pysyy ohjeistetussa mitassa, olen päättänyt tarkastella Developmental Authoritarianism -mallia Ruandan sekä Etiopian hallintojen konteksteissa. On syytä kuitenkin huomioida, että myös Ugandasta löytyy vastaavia kehitysmalleja ja valtio on vahvasti esillä valitsemassani tutkimuskirjallisuudessa.

Lumanyano Ngcayisan tutkimus (2021) *Developmental Authoritarianism in Africa* tutkii erityisesti D-A -kehitysmallin nousua Itä-Afrikassa. Hänen (Ngcayisa, 2021, s. 95) mukaansa Developmental Authoritarianism on menestynyt siellä, missä totalitarismi on epäonnistunut. Malli käyttää peiteltyä, mutta systemaattista sortoa strategiana, jonka avulla kansalaisyhteiskuntaa hyödynnetään. Toisin kuin perinteiset diktaattorit, nykyaikaiset itsevaltiaat keskittyvät vastustajien, kuten poliittisen opposition heikentämiseen, niiden tuhoamiseen sijaan (Ngcayisa 2021, s. 95.) Lisäksi D-A -mallille on tyypillistä, että vallankäyttö perustellaan julkisesti hyväksytyllä legitimitetillä sekä järjestyksellä, vaikka todellisuudessa valta on keskitettyä (L. Ngcayisa, 2021, s. 95.) D-A mallin ytimessä on Ngcayisan (2021, s. 95–98) mukaan ajatus siitä, että keskitetty hallinto voi tehokkaasti kohdentaa resursseja ja toteuttaa kehityspolitiikkaa sekä ohittaa byrokraattisia umpikujia, jonka katsotaan mahdollistavan nopea modernisaatio.

Vallan keskittäminen ei siis automaattisesti tarkoita julkisten tarpeiden sivuuttamista. Opeoluwa adisa Oluyemi (2025, s. 227) esittelee tutkimuksessaan *Rethinking Development Through Control* tutkija J. Rileyn käsitteen ”benevolent autocrat”, jolla hän

viittaa johtajaan, joka pyrkii keskitetyn vallan keinoin parantamaan aktiivisesti valtion sosioekonomisia oloja. Tutkijan (Oluymi, 2025, s. 227) mukaan malli rajoittaa poliittisia vapauksia strategisena valintana, jonka tarkoitus on edistää vakautta ja kasvua. Ilmiö on nähtävissä Ruandassa sekä Etiopiassa, joissa hallinnot ovat ohjanneet resursseja julkisten palveluiden, kuten terveydenhuollon, koulutuksen sekä infrastruktuurin kehittämiseen. (O. A. Oluymi, 2025, s. 227)

Afrikkalaisessa kontekstissa D-A -hallintomallia pidetään Oluymien (2025, s. 227) mukaan vaihtoehtona liberaalille demokratialle. Hallintomalli liittää demokraattisia käytäntöjä keskitettyyn valtion kontrolliin. Hän kertoo tutkimuksessaan (2025, s. 227), että Developmental Authoritarianism tarjoaa joustavuutta demokraattisiin prosesseihin, sillä kehitysstrategiat eivät törmää demokraattiseen päätöksentekoon liittyviin neuvotteluihin tai kompromisseihin. D-A -hallintomalli on niin Oluymien, että Ngcayisankin mukaan saavuttanut merkittävää kehitystä niin Ruandassa kuin Etiopiassa (O. A. Oluymi, 2025 & L. Ngcayisa, 2021.)

Vaikka erilaiset taloudelliset mittarit näyttävät positiivisia lukemia, Oluymien (2021, s. 226–227) mukaan kriitikot väittävät, että D-A -malli näyttäytyy ainoastaan näennäisesti tehokkaana strategiana. Kehitys voi hänen mukaansa olla nopeaa etenkin maissa, joissa vahvat valtiolliset instituutiot ovat olemassa sosiaalisten tai etnisten jakolinjojen rinnalla. Vaikka saavutukset voivat näyttää vaikuttavilta, niiden taustalla on usein kansalais- ja ihmisoikeuksien rajoittamista, poliittisen opposition tukahduttamista sekä vahvaa marginalisointia (O. A. Oluymi, 2025, s. 226–227.) Mallin pitkäaikainen kestävyys on molempien tutkijoiden mukaan epävarmaa etenkin, koska vallan siirtymisestä ei ole suunnitelmia sekä sarron taso vaihtelee valtioittain. (O. A. Oluymi, 2025; L. Ngcayisa, 2021)

Wei Shen (2021) tutkii artikkelissaan *“Effective Developmental States: Does Authoritarianism Matter?”* samantapaista kehityksen lähestymistapaa. Vaikka kehitys toteutettaisiinkin tiettyinä ajanjaksona hyvin, se asettaa Shenin (2021, s. 15) mukaan

merkittäviä haasteita silloin, kun maat saavuttavat keskitulotason ja ihmisten taloudelliset sekä poliittiset vaatimukset monipuolistuvat. Hänen mukaansa nopeaan kehitykseen painottuvasta lähestymistavasta on siirrettävä painopiste laajempaan politiikkatavoitteiden kirjoon (W. Shen, 2021, s. 15.) Kaikki tutkijat yhtyvät ajatuksen siitä, että Developmental Authoritarianism sekä vastaavat kehitykseen painottuvat kehitysstrategiat tarjoavat mielenkiintoisen yhdistelmän ymmärtää ei-demokraattisen hallinnon tehokkuutta ja kehitystä. (O. A. Oluyemi, 2025 & L. Ngcayisa, 2021 & W. Shen, 2021)

2.1. Ruanda: nopean kehityksen varjopuolet

Vuosituhaten vaihteessa valtaan nousseen presidentti Paul Kagamen hallinnoima Ruanda on Oluyemin (2025, s. 233) mukaan yksi näkyvimmistä D-A -hallintomallin omaksuneista valtioista nykyajan Afrikassa. Kagamen hallitus on tutkijan (2025, s. 233) näkökulmasta priorisoinut valtion jälleenrakentamista sekä taloudellista modernisaatiota saavuttaen kiitettäviä edistysaskelia mm. köyhyyden, terveydenhuollon, digitaalisen kehityksen sekä koulutuksen alueilla. Valtion kiistattomat edistysaskeleet ovat poikineet niin kansallista, kuin kansainvälistäkin kiitosta. (O. A. Oluyemi, 2025, s. 233)

Maailmanpankin tutkimuksen mukaan Ruandan talous on neljätoistakertainen vuoteen 1994 verrattuna (GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2022.) Julkisilla varoilla sekä kehitysyhteistyön tuella on parannettu mm. tieyhteyksiä, tehostettu energiantuotantoa sekä kehitetty terveydenhuoltoa, turvallisuutta sekä koulutusta (GLOBALIS, Suomen YKliitto, 2022.) Kaikesta tästä kehityksestä huolimatta Freedom House -järjestö luokittelee Ruandan merkinnällä "not free" - ei-vapaa valtio (Freedom House, 2024).

2000-luvun Ruanda tunnetaankin Suomen YK-liiton (2022) mukaan nopeasta taloudellisesta kasvusta. Kehitystä varjostaa kuitenkin 90-luvun tuhoiset tapahtumat,

jotka saivat alkunsa Ruandan etnisten ryhmien hutujen ja tutsien välisestä vanhasta vihasta (GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2022.) Vuonna 1994 Ruandan autoritääristä presidentti Juvénal Habyarimanaa ja Burundin presidenttiä kuljettanut lentokone ammuttiin alas kuolettavin seurauksin, seuraavana päivänä pääministeri Agathe Uwilingiyimana murhattiin ja kansanmurha sai alkunsa. (GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2022)

Ruandan hallitus on sittemmin arvioinut, että kansanmurha vei noin miljoonan tutsin ja maltillisen hutun hengen. Lisäksi arvioilta 250 000–500 000 naista joutui seksuaaliväkivallan uhreiksi, sillä HIV-positiivisia miehiä käytettiin julmasti aseina kansanmurhassa. (SURF, Survivors Fund, n. d.) Lisäksi arviolta 2 miljoonaa hutua joutui pakenemaan kansanmurhan aikana Ruandasta, joista suurin osa kuitenkin palasi maahan 90-luvun loppupuolella (GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2022.)

Kansanmurha ei suinkaan saanut alkuaan yhdestä lentokoneiskusta, vaan tapahtumien taustalla kuohui pitkä Belgian siirtomaavallan ajassa kehittynyt viha Ruandan etnisten ryhmien välillä. Siirtomaavallan aikana Ruandan etniset ryhmät: hutut, tutsit ja twat saivat Suomen YK-liiton (2022) mukaan rodullistettuja merkityksiä, jotka johtivat välien tulehtumiseen ja loivat pohjan tuleville tapahtumille. Ruandan itsenäistyttyä vuonna 1962 valtaan nousi enemmistön muodostaneet hutut ja tutsiväestö joutui viimeistään systemaattisen syrjinnän kohteeksi (University of Minnesota, Center of Holocaust & Genocide Studies, n. d.) Tutsien RPF eli Ruandan isänmaallinen rintama nousi kuitenkin kansanmurhan alkaessa aseelliseen vastarintaan ja voitti lopulta sodan, jonka seurauksena järjestön johtaja ja nykyinen Ruandan presidentti Paul Kagame muodosti yhteishallituksen silloisen presidentti Pasteur Bizimungun (hutu) kanssa (GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2022.)

Ruandan hallintomallin keskiössä on poliittinen ydin, jonka täytöntöönpanovalta on keskitetty presidentille. Vuosituhannen vaihteessa valtaan nousseen presidentti Kagamen hallitus on tehokkaasti asemoinut itsensä teknokraattiseksi eliitiksi painottaen

tuloskeskeistä hallintoa osallistavan politiikan sijasta. (O. A. Oluyemi, 2025, s. 233) Kagamen hallituksen toimet ovat mahdollistaneet Ruandan kasvun mm. taloudellisesti, ja kehitys on poikunut kansainvälistä kiitosta sekä kehitysyhteistyötä (Rampe, 2022.) Kehitykseen johtaneet toimet ovat siis olleet ainakin näennäisesti menestyksekkäitä.

Kagamen hallitus painottaa Oluyemin (2025, s. 233) mukaan kehitystyössä pitkän aikavälin strategioita, kuten Vision 2020 sekä Vision 2050, joiden tavoitteena on muuttaa Ruanda keskitulotason taloudeksi infrastruktuurihankkeiden sekä ICT-kehityksen ja inhimillisen pääoman vahvistamisen kautta. Kagamen hallitus perustelee kehitysstrategiaansa sekä poliittista lähestymistapaansa tarpeellisena vakauden sekä yhtenäisyyden säilyttämiseksi konfliktin jälkeisessä yhteiskunnassa (O. A. Oluyemi, 2025, s. 233.) Vaikka Ruandan Developmental Authoritarianism -hallintomalliin perustuva politiikka näyttää lupaavan merkittävää taloudellista nousua ja kehitystä, monet kansainväliset tahot kritisoivat hallituksen tapaa kohdata maan sosioekonomiset haasteet (L. Ngcayisa, 2021, s. 106.)

Ruanda on erinomainen esimerkki D-A -hallintomallin kaksijakoisuudesta: toisaalta malli tarjoaa puitteet nopeiden sekä merkittävien kehitystulosten tuottamiseen, luoden kuitenkin samalla rungon poliittiselle järjestelmälle, joka rajoittaa kansalaisten oikeuksia tehokkuuden ja järjestyksen nimissä. Ruandan tapauksessa kansalaisyhteisöjä, kuten median vapautta, kokoontumisvapautta sekä oikeutta poliittiseen mielipiteeseen rajoitetaan tiukasti (O. A. Oluyemi, 2025, s. 233–234.) Kansainväliset lahjoittajat sekä kehityskumppanit ovat ajoittain ylistäneet Ruandan vaikuttavia suorituksia. Ihmisoikeusjärjestöt ovat kuitenkin ilmaisseet huolensa autoritäärisen vallan vahvistumisesta (GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2022.)

Esimerkiksi NST eli “Rwanda’s National Strategy for Transformation” vastaanottaa Ngcayisan (2021, s. 105) mukaan tukea Maailmanpankin CPF:ltä eli “Country Partnership Framework” -ohjelmalta, joka keskittyy viiteen strategiseen tavoitteeseen, näitä ovat: inhimillisen pääoman vahvistaminen, yksityisen sektorin kehityksen edistäminen,

digitaalitalouden ja infrastruktuurin laajentaminen, maatalouden tuottavuus sekä kaupunkialueiden tehostaminen. Maailmanpankki tunnustaa Ruandan Developmental Authoritarianism -hallintomallin ja tukee järjestelmän mukaisia kollektiivisen hyvinvoinnin sekä köyhyyden vähentämisen tavoitteita, mutta ei ota kantaa demokraattisten periaatteiden, kuten kansalais- ja ihmisoikeuksien rajoittamiseen (L. Ngcayisa, 2021, s. 105.)

Ruandan hallituksen käyttämä Developmental Authoritarianism -malli osoittaa, että autoritääriset hallintomallit voivat tuottaa merkittävää ja nopeaa kehitystä. Olukeyi (2025, s. 233–234) nostaa kuitenkin esiin huolen kehityksen lähtökohdista, sen pitkäaikaisesta kestävydestä sekä poliittisesta vastuullisuudesta. Vaikka Ruandan saavutukset ovat kiistattomia, niiden taustalla oleva poliittinen jäykkyys saattaa tutkijan (2023, s. 234) mukaan tulevaisuudessa joutua väistymään osallistavamman sekä läpinäkyvämmän hallinnon tieltä, jotta voidaan varmistaa kehityksen pitkäikäisyys, vakaus sekä poliittinen osallisuus.

2.2. Etiopia: Liittovaltion kehitys sekä sisäiset ristiriidat

Etiopian pääministeri Abiy Ahmed palkittiin Nobelin rauhanpalkinnolla kaksikymmentä vuotta jatkuneen Eritrean ja Etiopian välisen sodan lopettamisesta. Nyt molempia valtioita syytetään kuitenkin kansanmurhan kaltaisista rikoksista (GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2023), ja Freedom House -järjestö luokittelee Etiopian merkinnällä ”not free” - ei vapaa valtio (Freedom House, 2024). Vallan keskittyminen ei ole uusi ilmiö Etiopiassa, vaan Suomen YK-liiton (2023) mukaan Etiopian historia rakentuu vahvojen kuningas- ja keisarikuntien ympärille. Lisäksi Etiopian osavaltioista Amharan, Tigrayn sekä Oromon johtajat ovat kamppailleet vallasta vuosisatojen ajan. (GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2023)

Vuoden 2018 pääministerivaali enteili Olukeyimin (2025.) mukaan hyvää Etiopialle, kun Abiy Ahmed lupasi uudistaa valtion autoritääristä hallintoa. Joitain uudistuksia on tutkijan

(2025) mukaansa toteutettu. Vaikka Etiopia on saavuttanut merkittävää kehitystä, sisäiset konfliktit, väkivalta ja ihmisoikeusrikkomukset jatkuvat ympäri liittovaltiota (GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2023) Oluyemin (2025, s. 235) mukaan kriitikot väittävät edesmenneen pääministeri Meles Zenawin hallituskauden (1991–2012) luoneen pohjan nykyajan poliittisille levottomuuksille.

Meles Zenawi otti tutkijan (Oluyemi, 2025, s. 234) mukaan hallituskaudellaan käyttöön hallintomallin, joka yhdisti keskitetyn poliittisen vallan kunnianhimoiseen valtiolähtöiseen uudistukseen. Kiinan hallintomallista inspiroitunut Zenawi toimi hallituskaudellaan merkittävien kehityshankkeiden käynnistäjänä. Zenawi kutsui tätä ideologiaa ”Revolutionary Democracy” -hallintomalliksi. Malli korosti valtion roolia yhteiskunnallisen muutoksen ohjaavana voimana sekä esitti länsimaisen demokratian ihanteen yhteensopimattomaksi Etiopian sosio-historiallisessa kontekstissa. (O. A. Oluyemi, 2025, s. 234)

Yksi Zenawin mallin määrittävistä tekijöistä oli Oluyemin (2025, s. 234) mukaan syvä investoiminen ns. mega-projekteihin, joiden tarkoituksena oli luoda perusta pitkän aikavälin rakenteelliselle muutokselle kohti teollistunutta Etiopiaa. Vaikka maa on sittemmin ottanut merkittäviä edistysaskelia, kehitys on pitkäaikaisen tuottavuuden parantumisen sijaan keskittynyt pääosin yksittäisiin suurprojekteihin (L. Ngcayisa, 2021, s. 103.) Meles Zenawin aikakausi kuvaa niin D-A -hallintomallin mahdollisuuksia kuin sudenkuoppia. Oluyemin mukaan malli osoitti Zenawin aikana, että vaikka keskitetty valtionjohto voi toimia merkittävien kehityshankkeiden käynnistäjänä, erimielisyyksien tukahduttaminen ja rajoitetut poliittiset vapaudet voivat johtaa lopulta konflikteiksi kasvaviin jännitteisiin (O. A. Oluyemi, 2025, s. 235.)

Etiopian sotaisaa lähihistoriaa ohjaa Suomen YK-liiton (2023) mukaan Tigrayn sota ja lopulta rauhaan johtaneet tapahtumat. Istuva pääministeri Abiy Ahmed haluaa vahvistaa Etiopian liittovaltiota, mutta Tigray sekä monet muut Etiopian osavaltiot haluavat säilyttää itsehallintonsa (GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2023.) Viimeisin Tigrayn sota sai

tiivistetyksi alkunsa, kun pääministeri Ahmed jätti vuonna 2019 TPLF:n eli Tigrayn kansan vapautusrintaman perustamansa hallintoliittouman ulkopuolelle. Välit jännittyivät entisestään seuraavana vuonna, kun Tigray järjesti aluevaalit Etiopian keskushallinnon tahdon vastaisesti. (GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2023)

Lopullisen alkunsa sotatila sai vuoden 2020 lopulla, kun TPLF:n asejoukot hyökkäsivät Etiopian armeijan tukikohtaan Tigrayn pääkaupungissa Mekelessä. Etiopian liittohallitus vastasi hyökkäykseen julistamalla hajottavansa Tigrayn osavaltioparlamentin ja aluehallituksen (GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2023.) Kaksi vuotta kestänyt sisällissota vei hengen yli 600 000 siviililtä ja arviolta lähes 200 000 sotilaalta. Lisäksi yli kaksi miljoonaa ihmistä joutui pakenemaan kotiseudultaan. Kaikki sodan osapuolet syyllistyivät joukkomurhiin ja muihin julmiin ihmisoikeusrikkomuksiin. Etiopian viranomaiset eivät ole antaneet YK:n ihmisoikeustutkijoiden selvittää tapahtunutta paikan päällä.

(GLOBALIS, Suomen YK-liitto, 2023)

Etiopian sisäiset ristiriidat sekä osavaltioiden väliset jännitteet, aluekiistat ja Etiopian keskushallinnon toimet ylläpitävät valtion sisäistä ristiriitaa. Etiopian liittovaltiossa toimii tällä hetkellä 12 alueellista osavaltiota sekä kaksi itsenäistä hallinnollista kaupunkia (Ethiopian Embassy, 2025.) Vaikka yleisvaalit on pidetty, International Crisis Group pelkää, että hallitsevan puolueen viimeaikainen voitto ja räikeä piittaamattomuus oppositiota kohtaan johtavat pian uusiin väkivaltaisiin yhteenottoihin (L. Ngcayisa, 2021, s. 103–104.)

Kuten Paul Kagamen hallituksen kohdalla, Abiy Ahmedin johtama hallitus rajoittaa kansalaisten oikeuksia kehityksen varjolla. Oluyemin (2025, s. 234–235) mukaan Etiopian riippumaton media kohtaa laajamittaisia rajoituksia, jonka lisäksi kansalaisjärjestöjä valvotaan tiukasti ja poliittista oppositiota kriminalisoidaan. Vaikka niin Zenawin, kuin Ahmedinkin hallitukset ovat saavuttaneet huomattavaa kehitystä mm. talouden, koulutuksen ja terveydenhuollon alueilla, kehitys on saavutettu marginalisoimalla eri

kansalaisryhmiä sekä rajoittamalla kansalais- ja ihmisoikeuksia (O. A. Oluyemi, 2025, s. 234–235.)

2.3. Ubuntu- & Personhood -ajattelu

Ngcayisa (2021, s.97) kuvailee ubuntu-ajattelua afrikkalaisessa kontekstissa kuuluisan afrikkalaisen filosofian opilla ”minä olen, koska me olemme”, S. Paulsonin (2020) mukaan tämä tarkoittaa käytännössä uskoa siihen, että yhteiset siteet ryhmien sisällä ovat tärkeämpiä kuin yksittäiset erimielisyydet. Kyse on hänen mielestään yhteisymmärryksen rakentamisesta sekä sen ymmärtämisestä, mikä vaikuttaa yhteisöön ja on sille parhaaksi (S. Paulson, 2020.) Ubuntu- ja personhood -ajattelu tekevät

Ngcayisan (2021, s. 97–98) mukaan afrikkalaiset yhteiskunnat alttiiksi Developmental Authoritarism -hallintomallille, sillä myös D-A -malli kannustaa kollektiiviseen kasvuun minäkeskeisen ja individualistisen ajattelun sijaan. M. Molefen (2019, s. 313–316) mukaan D-A -malli jopa hyödyntää afrikkalaista ajattelua, koska se kannustaa afrikkalaiset yhteisöt hyväksymään D-A -mallin tuottaman kehityksen autoritääristen piirteiden kustannuksella. Ngcayisa (2021, s. 97–98) kommentoi Molefen ajatusta toteamalla, että pohjimmiltaan tämä hyväksyttäminen johtaa kansalais- ja ihmisoikeuksien laiminlyöntiin valtion kehityksen nimissä.

3. Miten Developmental Authoritarianism -malli eroaa perinteisistä diktatuureista?

Olen pyrkinyt etsimään tutkimuskirjallisuudesta vastaukset kysymyksiin: 1. Mitä tarkoitetaan Developmental Authoritarianism -hallintomallilla? sekä 2. Miten Developmental Authoritarianism -malli eroaa perinteisistä diktatuureista? Edellisessä pääluvussa käsitelin Developmental Authoritarianism -mallia itsenäisenä teoriana sekä Ruandan ja Etiopian hallintojen kautta. L. Ngcayisan (2021) sekä O. A. Oluyemin (2025) tutkimukset tarjosivat laajan kuvan D-A -hallintomallin vaikutuksista itäafrikkalaisessa kontekstissa. Tässä pääluvussa vertailen mallin yhtenäisyyksiä sekä eroavaisuuksia perinteisiin diktatuureihin. Hyödynnän jo edellä mainitsemani kirjallisuuden lisäksi Natasha M. Ezrown sekä Erica Frantzin teosta *Dictators and Dictatorships: Understanding Authoritarian Regimes and Their Leaders* (2011) sekä Sergei Gurievin sekä Daniel Treismanin artikkelia *How Do Dictatorships Survive in the 21 st Century?* (2022).

Diktatuurit nähdään Ezrown sekä Frantzin (2011, s. 5–6) mukaan tyypillisesti arvaamattomina sekä julmina hallintoina, joiden kehityksestä ja toiminnasta vastaa yksi häikäilemätön johtaja absoluuttisella vallalla. Heidän mukaansa on kuitenkin tärkeä tunnistaa, etteivät kaikki diktatuurit ole samanlaisia, vaan ne eroavat toisistaan merkittävästi (N. M. Ezrow & E. Frantz, 2011, s. 5–6.) Developmental Authoritarianism hallintomalli asettuu Ngcayisan (2021, s.110–111) mukaan jonnekin demokratian ja diktatuurin rajamaastoon. D-A -malli omaksuu tiettyjä demokraattisia käytäntöjä, kuten julkisten palveluiden ylläpitoa sekä kehittämistä, mutta toisaalta ylläpitää samalla keskitettyä kontrollia monilla yhteiskunnan osa-alueilla (L. Ngcayisa, 2021, s. 110–111.) Ezrow ja Frantz (2011, s. 21) viittaavat tekstissään Larry Diamondin ajatukseen, jonka mukaan monet hallinnot sijoittuvat ns. harmaalle vyöhykkeelle diktatuurin ja demokratian välille (N. M. Ezrow & E. Frantz, 2011, s. 21.) He kuvaavat harmaita vyöhykkeitä demokraattisiksi instituuteiksi, jotka peittävät alleen autoritäärisen vallankäytön todellisuuden. Oluyemi (2025, s. 239) jakaa Ezrown ja Frantzin ajatuksen peitetystä todellisuudesta. Hänen (Oluyemi, 2025, s. 239–240) mukaansa

Developmental Authoritarianism tarjoaa valtiolle mahdollisuuden kehittyä nopeasti, vaarana on kuitenkin luisuminen hallintoon, jota ohjaa itsevaltaisuus, pysähtyneisyys tai väkivaltainen sorto. Hänen mukaansa autoritäärisen vallan sitkeys Afrikassa ei ole sattumaa ja sen tarkastelu edellyttää moniulotteista lähestymistapaa, joka tunnistaa autoritääristen strategioiden kasvavan hienotunteisuuden ja niiden juurtumisen globaaleihin poliittisiin ja taloudellisiin järjestelmiin (O. A. Oluyemi, 2025, s. 239–240.)

Maailman diktatuureja tulee siis tarkastella niiden omista poliittisista-, kulttuurisista- ja historiallisista lähtökohdistaan, eikä stereotypia pahantahtoista itsevaltiaasta ja kurjasta, tiukasti kontrolloidusta valtiosta aina pidä paikkaansa. Ezrow ja Frantzin (2011, s.5–6) mukaan jotkin diktatuurit ovat arvaamattomia, jotkut ovat julman sortavia, mutta jotkut taas saattavat vaikuttaa jopa moderneilta demokratioilta. Väärinkäsitykset diktatuureista säilyvät heidän (2011, s.5–6) mukaansa osittain siksi, että demokratioita on tutkittu enemmän kuin diktatuureja. Myös Ngcayisa (2021, s. 110–111) tunnistaa tutkimuksen vähäisyyden ongelmaksi. Hänen mukaansa autoritäärisyyttä ei ole tutkittu Afrikassa perusteellisesti, mikä on jättänyt tilaa erilaisille autoritäärisille malleille nousta, ilman syvällistä ymmärrystä hallintomuodon negatiivisista seurauksista (Ngcayisa, 2021, s. 110–111.)

Palaan aiemmin käsittelemääni aiheeseen, Developmental Authoritarianism -mallin nousuun Afrikassa. Kuten Oluyemi (2025) sekä Ngcayisa (2021) myös Ezrow ja Frantz (2011, s. 56-57) toteavat tutkimuksessaan, että useiden Afrikan maiden siirtomaahistoriat jättivät ne huonosti varustelluiksi kohtaamaan itsenäistymisen jälkeisen valtion rakentamisen. Siirtomaavallat käyttivät strategianaan etnisten jakolinjojen korostamista sekä äärimmäistä sortoa. Vaikka aiemmat hallintojärjestelmät purettiin siirtomaa-ajan loputtua, tilanne aiheutti hallinnoille painetta ennen, kuin ne olivat valmiita vastaamaan yhteiskunnan tarpeisiin (N. M. Ezrow & E. Frantz, 2011, s.56–57.)

Oluymi (2025, s. 240) kehottaa suhtautumaan D-A -hallintomalliin Afrikassa strategisella kunnianhimolla sekä toisaalta kriittisellä varovaisuudella. Hänen mukaansa mallin onnistuminen riippuu vahvasti sen sisäisistä instituutioista, vastuullisesta tai vastuuttomasta johtajuudesta sekä sitoutumisesta yleiseen hyvinvointiin (O. A. Oluymi, 2025, s. 240.) Hän korostaa, että sen sijaan, että Afrikan valtiot jäljittelisivät ulkomaisia järjestelmiä, niiden tulisi soveltaa opittuja malleja omissa poliittisissa ja kulttuurisissa konteksteissaan varmistaen, että kehitys tapahtuu demokraattisia oikeuksia sekä ihmisarvoa kunnioittaen (O. A. Oluymi, 2025, s. 240.)

3.1. Demokratioiden ja diktatuurien historiallinen konteksti

Demokratiat ovat Gurievin ja Treismanin (2022) mukaan muodostuneet vasta 1900–2000-lukujen aikana. Heidän mukaansa mikään valtio ei ollut demokraattinen ennen 1900-lukua, koska jopa ne valtiot, jotka järjestivät vapaita ja reiluja vaaleja kielsivät naisilta äänioikeuden sekä vuonna 1900 vain viidessä valtiossa oli yleinen äänioikeus miehille (Guriev, S. & Treisman, D. 2022.) Tilanne muuttui kuitenkin Gurievin ja Treismanin (2022) mukaan, kun demokratiat yleistyivät kolmessa aallossa. Ensimmäinen aalto tapahtui 1920-luvun tienoilla, kun uudet valtiot irtaantuivat ensimmäisen maailmansodan hajottamista eurooppalaisista imperiumeista, toinen aalto taas sijoittuu 1940-luvun lopusta 1960-luvun alkuun, kun toisen maailmansodan voittajat pakottivat häviäjät omaksumaan demokratian sekä Aasian että Afrikan entiset siirtomaat muodostivat hallintoja ja alkoivat pitää vaaleja, kolmas aalto käynnistyi vuonna 1974, kiihtyi kommunismin romahtaessa sekä saavutti huippunsa 2000-luvun puolivälissä (Guriev, S. & Treisman, D. 2022.)

2000-luvun alkupuolella saavutettiin siis Gurievin ja Treismanin (2022) mukaan merkittävä virstanpylväs, kun demokratioiden määrä maailmassa ylitti diktatuurien määrän. Tilanne ei kuitenkaan ollut kestävä, vaan mm. finanssikriisi syöksi maailmantalouden lamaan ja heikensi luottamusta länsimaisiin hallintotapoihin, tämä

aiheutti ns. ”demokraattisen taantumun” (Gurieiev, S. & Treisman, D. 2022.) Maailman taloustilanteella voidaan nähdä olevan suora linkki vallitsevaan hallintotapaan ja kansalaisten tyytymättömyyteen.

Esimerkiksi Ylen (2018) finanssikriisin syntyä ja etenemistä käsittelevän artikkelin mukaan talouskehitys vaikutti ratkaisevasti populismin nousuun Yhdysvalloissa ja Euroopassa sekä pankkien jättimäinen pelastusoperaatio synnytti valtavan kiukun eliittejä ja hallinnon johtoa kohtaan. Lisäksi artikkelissa (Yle, 2018) viitataan Financial Times -lehden pääkolumnistin kannanottoon, jossa hän toteaa, että finanssikriisi oli vapaan markkinatalouden jättimäinen epäonnistuminen, joka johti mm. vahvaan eriarvoistumiseen monissa maissa.

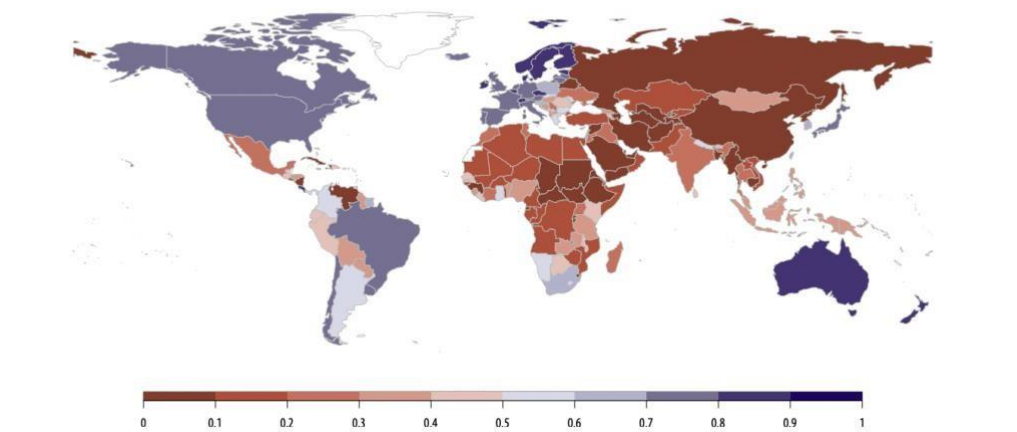
Osana Ylen (2018) artikkelia esitettiin a-studion video, jossa Iso-Britannian finanssikriisin aikainen pääministeri Gordon Brown ottaa kantaa finanssikriisin aikaiseen maailman tilanteeseen toteamalla, että maailma on sokeasti marssimassa kohti uutta kriisiä. Brownin (Yle, 2018) mukaan maailmasta puuttuu johtajuus ja kun seuraava kriisi vääjäämättä tulee, huomaamme, ettei meillä ole samaa liikkumavaraa kuin vuosina 2008–2009. Myös V-Dem-Instituutti (2025, s. 10) nostaa vuotuisessa demokratia raportissaan talouden merkittäväksi demokratiamittariksi. Raportin mukaan BKT-tilastot antavat synkimmän kuvan demokratian roolista nykyaikana, BKT-painotettu demokratian taso on ollut V-Dem-Instituutin (2025, s. 9) mukaan laskussa 25 vuotta ja on nyt alimmillaan 50 vuoteen. Tämä kuvaa raportin mukaan sekä globaalin demokratian heikkenemistä että autoritääristen valtioiden kuten Kiinan kasvavaa taloudellista painoarvoa (V-Dem Institute, 2025, s. 9.)

Uskon, että finanssikriisin jälkeinen kehitys ja autoritääristen mallien modernisaatio ovat osaltaan vaikuttaneet siihen, että demokratioiden vahvistuminen on kääntynyt monilla alueilla laskuun. Viime vuosien demokratiatilannetta kuvaavat laajat vertailuaineistot, kuten V-Dem-instituutin Democracy Index, joka osoittaa autoritääristen järjestelmien vahvistuneen ja monien aiemmin vakiintuneiden demokratioiden heikentyneen (V-Dem

Institute, 2025.) Tätä kehityskulkua havainnollistaa alla oleva V-Dem-Instituutin (2025) vuotuisessa Demokratia raportissa julkaistu kartta, joka kuvaa vuoden 2024 tilannetta.

Kuvassa esitetään maailman valtioiden Liberal Democracy Index (LDI) -arvot vuodelle 2024. Väriskaala etenee tummanpunaisesta-tummansiniseen, jossa tummanpunaiset valtiot kuvaavat matalaa demokratian tasoa sekä autoritäärisiä tai vahvasti rajoitettuja järjestelmiä. Tummansiniset valtiot taas edustavat korkeaa demokratian tasoa, kuten vahvoja parlamentaarisia järjestelmiä, laajoja poliittisia oikeuksia ja oikeusvaltioperiaatteen toteutumista. V-Dem-Instituutin kartan perusteella Ruanda sijoittuu tummanpunaiselle alueelle, joka kuvaa matalinta demokratian tasoa sekä Etiopia sijoittuu hieman vaaleamman punaisen sävyn alueelle, mutta edelleen indeksin alimpiin luokkiin (V-Dem Institute, 2025.)

FIGURE 1. STATE OF LIBERAL DEMOCRACY (LDI), 2024

Kuva 1.

3.2. Modernin autoritarismin piirteet

Kaikki itsevaltaiset johtajat lähestyvät Gurievin ja Treismanin (2022) mukaan samanlaista mallia, joka mahdollistaa diktatuurien säilymisen modernissa ja globalisoituneessa maailmassa. Mallin ydin on heidän mukaansa harhauttamisessa, suurin osa nykydiktattoreista peittää todellisen luonteensa (Gurievin, S. & Treisman, D. 2022.) Niin

sanotusti uuden aallon diktaattorit ovat Gurievin ja Treismanin (2022) mukaan palkanneet mielipidetutkijoita, poliittisia konsultteja ja ainakin näennäisesti kuulleet kansalaisia. He eivät kuitenkaan ole löysänneet otettaan kansasta vaan päinvastoin kehittäneet entistä tehokkaampia vallan välineitä esittäen samalla demokraatteja (Guriev, S. & Treisman, D. 2022.) Guriev ja Treisman (2022) kuitenkin tarkentavat, etteivät kaikki itsevaltiaat ole tehneet tätä loikkaa, vaan esimerkiksi Kiinassa ja Saudi-Arabiassa johtajat ovat digitalisoineet vanhan pelkoon perustuvan mallin sen sijaan, että he olisivat korvanneet sen toisella.

Myös Oluyemi (2025, s. 232) nostaa tutkimuksessaan esiin digitaalisten teknologioiden merkityksen. Hänen mukaansa Developmental Authoritarianism -ilmiötä leimaa digitaalisten teknologioiden ja kansainvälisten kumppanuuksien hyödyntäminen, erityisesti ei-länsimaisten toimijoiden kesken (O. A. Oluyemi, 2025, s. 232.) Hänen (2025, s. 232) näkemyksensä mukaan Kiinan rooli kehityskumppanina on erityisesti tuonut mukanaan uusia malleja digitaaliseen hallintoon. Hänen mukaansa teknologiat, kuten kasvojentunnistus, valvontajärjestelmät ja keskitetyt tietojärjestelmät ovat yleistyneet autoritäärisissä hallinnoissa väestön seuraamiseen ja vastarinnan tukahduttamiseen, ja vaikka näitä työkaluja esitellään modernisointikeinona, ne syventävät usein valtion kontrollia ja kaventavat kansalaisyhteiskunnan tilaa (O. A. Oluyemi, 2025, s. 232.)

3.3. Developmental Authoritarianism demokratian ja diktatuurin välimaastossa

Kaikki diktatuurit eivät siis ole samanlaisia, eikä autoritäärisyys tarkoita aina absoluuttista poliittista pysähtyneisyyttä. Kandidaatintutkielmani alussa esitin hypoteesin siitä, että Developmental Authoritarianism -malli muistuttaa nykydiktatuureja, demokraattisilla piirteillä. Näkemykseni mukaan kyse on ns. hiljaisesta sopimuksesta valtion hallinnon ja kansalaisten välillä. Valtio rajoittaa poliittisia vapauksia, mutta vastineeksi luvataan parempaa elintasoa ja yhteiskunnan kehitystä. Ngcayisan (2021, s. 110-111) mukaan D-A -hallintomallin historiallinen synty Afrikassa on seurausta vuosikymmenten

poliittisesta kokeilusta, taloudellisista pakotteista ja globaalista vaikutuksesta. Hän uskoo, että malli syntyi reaktiona itsenäisyyden jälkeiseen autoritäärisyyteen sekä toisaalta liberaalin demokratian epäonnistumisiin afrikkalaisessa kontekstissa (Ngcayisa, 2021, s. 110–111.)

Developmental Authoritarianism sijoittuu hallintomallina demokratian ja diktatuurin välimaastoon. Guriev ja Treisman (2022) toteavat artikkelissaan, että ennen diktaattorit hallitsivat mustavalkoisesti, mutta nykyään näkymä on harmaan sävyinen. Heidän mukaansa muutamaa selkeää diktaattoria lukuun ottamatta useimmat ovat vaikeammin tunnistettavissa. Tästä syystä monet pelkäävät, että myös demokratioiden ytimessä alkaa pyöriä hiljaista manipulointia (Guriev, S. & Treisman, D. 2022.) Ngcayisa (2021, s. 110111) toteaa tutkimuksessaan, että vaikka D-A -mallia käyttävät valtiot heikentävät demokraattisia arvoja diktatuureille ominaiseen tyyliin, niiden on silti täytettävä yhteiskunnalliset velvoitteensa. Oluymi (2025, s. 232) nostaa lisäksi esiin kriitikoiden tunnistamat riskit, joita demokraattisen valvontamekanismin puuttuminen aiheuttaa. Näitä riskejä ovat mm. korruptio, poliittinen jähmettyneisyys ja eliitin vallankaappaus. Vaikka D-A -hallintomalli voi tukea valtion kehityspolitiikkaa, edellä mainitsemieni riskien toteutuminen voi johtaa siihen, että D-A -malli päättyy perinteiseen diktatuuriin ja Ngcayisan (2021, s. 110–111) sanojen mukaan katastrofaaliseen tyranniaan.

Developmental Authoritarianism muistuttaa hyvin paljon nykyajan diktatuureja. Gurievin ja Treismanin (2022) mukaan uusi diktatuurimalli tavoittelee yhä poliittisen vallan täyttä monopolia, mutta ei hakeudu tilanteeseen väkivallan keinoin. Sen sijaan ne terrorisoivat kansalaisia ja muokkaavat heidän käsitystään maailmasta (Guriev, S. & Treisman, D. 2022.) Ruandan sekä Etiopian tapauksissa kansalaisten terrorisointi näkyy Oluymien (2025, s. 232) mukaan siinä, että maiden johtajat esittävät keskitetyn vallan välttämättömänä kansallisen uudistumisen ehtona. Oluymi (2025, s. 232) esittelee Etiopian entisen presidentti Meles Zenawin ideologian ns. vallankumouksellisesta demokratiasta, joka asetti talouden ja kehityksen etusijalle liberaaleihin demokraattisiin käytäntöihin nähden. Oluymien (2025, s. 232) mukaan Zenawi piti vahvaa johtajuutta

välttämättömänä historiallisen jälkeenjääneisyyden voittamiseksi. Joyen Uddin Sarkerin artikkeli (2025) ” Is Dictatorship Always Bad?” taas haastaa ajatuksen länsimaisen demokratian ylivoimaisuudesta. Sarker, J. (2025) luettelee mm. nopean päätöksenteon, vakauden ja järjestyksen sekä yhtenäisen valtiollisen vision diktatuuriin mahdollisuuksina. Toisaalta näitä mahdollisuuksia varjostaa hänen (2025) mukaansa systemaattiset ihmisoikeusrikkomukset ja korruptio.

3.4. Pääerot D-A -mallin ja perinteisten diktatuuriin välillä

Lukemastani tutkimuskirjallisuudesta voi päätellä, että D-A -hallintomalli eroaa perinteisistä diktatuureista siinä, että sen keskeinen legitimitetti rakentuu kehityksen, talouskasvun ja yhteiskunnallisten tulosten varaan, ei pelkästään vallan säilymiseen. Tässä mallissa hallinto esittää keskitetyn vallan välttämättömänä välineenä tehokkaalle kehitysstrategialle, kun taas perinteinen diktatuuri perustuu Ylen (Tyykiluoto, R. 2022) artikkelin ”*Analyysi: Vain harva diktaattori on pysynyt vallassa koko ikänsä, mutta kaikki liian pitkään*” mukaan usein spontaaniin vallankaappaukseen, pelkoon tai suoraan väkivaltaan ilman selkeää tulosperiaatetta. Perinteinen diktatuuri korostaa vahvaa kontrollia, sananvapauden kaventamista ja opposition tukahduttamista avoimesti, jolloin valtio toimii vallan välineenä (Yle, 2022.) D-A -hallintomallissa keskeistä on taas usein pitkän aikavälin strategia, jossa hallinto pyrkii esimerkiksi nostamaan inhimillistä pääomaa tai kehittämään infrastruktuuria, mikä antaa mielestäni kansalle syyn hyväksyä vallan keskittäminen.

Oluymen (2025, s. 232) mukaan D-A -hallintomallit eroavat perinteisistä diktatuureista siten, että ne eivät nojaa ainoastaan ideologiseen oikeaoppisuuteen tai karismaattiseen johtamiseen, vaan korostavat teknistä pätevyyttä, politiikan tehokkuutta ja kehitystä. Hänen (2025, s. 232) mukaansa ne nimittävät usein teknokraatteja keskeisiin hallintotehtäviin ja painottavat tuloskeskeistä johtamista, jonka kautta ne pyrkivät haalimaan kansalaisten tuen perustuen kollektiiviseen suorituskykyyn ja kehitykseen

enemmin, kuin poliittisiin vapauksiin perustuen. Developmental Authoritarianism on Oluyemin (2025, s. 232) mukaan erityisen houkutteleva ympäristöissä, joissa demokratian ei koeta tuottaneen kansalaisille konkreettisia parannuksia elämään. D-A -hallintomalli sijoittuu siis hallintomallina diktatuurien ja demokratioiden väliin. Se tarjoaa kehitysagendan kautta legitimitetin samaan aikaan, kun vallanjako ei yllä demokratian tasolle (Guriev & Treisman, 2022.)

4. Johtopäätökset

Tässä kandidaatintutkielmassa olen tarkastellut Developmental Authoritarianism -hallintomallia sekä sen eroja perinteisiin diktatuureihin, keskittyen erityisesti Etiopian ja Ruandan esimerkkitapauksiin. Valitsemani tutkimuskirjallisuuden tuella pystyn todeta, että D-A -malli eroaa perinteisistä diktatuureista siinä, että sen legitimitetti perustuu kehityksen, talouskasvun ja yhteiskunnallisten tulosten saavuttamiseen, ei yksinomaan vallan säilyttämiseen. Malli rakentaa ns. hiljaista sopimusta valtion ja kansalaisten välille. Poliittisia vapauksia, ihmisoikeuksia tai sananvapautta rajoitetaan, mutta vastineeksi luvataan parannuksia esimerkiksi elintasoon, työmahdollisuuksiin tai infrastruktuuriin (Ngcayisa, 2021, s. 110–111; Oluyemi, 2025, s. 232.) Perinteiset diktatuurit taas perustuvat usein avoimeen kontrolliin, pelkoon ja opposition tukahduttamiseen ilman selkeää yhteiskunnallista tulosperiaatetta (Yle, 2022.)

Tarkastelemani kirjallisuus osoittaa, että D-A -mallin paradoksi liittyy sen kykyyn samanaikaisesti rajoittaa, että kehittää yhteiskuntaa. Ruandan tapauksessa merkittävä talouskasvu sekä valtion vakautuminen ovat toteutuneet poliittisten oikeuksien ja sananvapauden kaventumisen kustannuksella (Rampe, 2022.) Etiopiassa keskitetty valta ja tiukka kontrolli ovat taas mahdollistaneet nopean alueellisen kehityksen, mutta samalla rajoittaneet poliittista osallistumista ja kansalaisten vapauksia (Globalis, 2023.) Tapaukset herättävät eettisen kysymyksen siitä, voiko kehitystä pitää aidosti onnistuneena, jos se perustuu poliittisten- tai ihmisoikeuksien rajoittamiseen?

Tutkimuskirjallisuus viittaa myös siihen, että modernit autoritääriset hallinnot, kuten DA-mallit hyödyntävät digitaalisia teknologioita, teknokraattista johtamista ja kansainvälisiä kumppanuuksia vallan legitimoimiseksi (Oluyemi, 2025, s. 232; Guriev & Treisman, 2022.) Nämä hallinnot sijoittuvat demokratian ja diktatuurin välimaastoon, mikä tekee niiden tarkastelusta erityisen relevanttia nykyaikana, jolloin maailman demokratioiden tilanne on heikentynyt ja autoritääriset järjestelmät vahvistuneet (VDem Institute, 2025.) D-A -mallin riskit, kuten korruptio, poliittinen jähmettyneisyys ja eliitin vallanpito voivat

kuitenkin johtaa siihen, että D-A -malli muuttuu diktatuuriksi (Ngcayisa, 2021, s. 110–111; Oluyemi, 2025, s. 232.) D-A -malli voidaan siis nähdä sekä kehityksen mahdollistajana, että demokratian ja kansalaisyhteisöjen rajoittajana, mikä tekee sen tutkimisesta ajankohtaisen globaalien demokratiatutkimuksen kentällä.

Kandidaatintutkielmani keskeinen havainto on, että autoritäärihallinto ei aina toimi pelkkänä vallan välineenä, vaan voi myös olla strateginen tapa edistää alueellista kehitystä ja yhteiskunnallista vakautta. Toisaalta D-A -mallin pitkän aikavälin riskit, kuten korruptio, poliittinen jähmettyneisyys tai mahdollinen kehitys kohti diktatuureja korostavat eettisen kehityksen merkitystä (Ngcayisa, 2021, s. 110–111; Oluyemi, 2025, s. 232.) Analysoimani tutkimuskirjallisuus osoittaa, että autoritarismin ja kehityksen välinen suhde on moniulotteinen ja kontekstisidonnainen. Ymmärtämällä DA -hallintomallin historiallisia, kulttuurisia ja poliittisia piirteitä voidaan rakentaa syvempi käsitys siitä, millä ehdoilla kehitystä toteutetaan. Tämä tieto on erityisen tärkeää, kun arvioidaan kehitystrategioiden legitimitettä ja kestävyyttä.

Motivaatio ja jatkotutkimuksen mahdollisuudet

Tämän kandidaatintutkielman motivaatio kumpusi näkemästäni Arman Alizadin Ruandan taloudellista nousua kuvaavasta dokumenttisarjan jaksosta ja lopulta pohjautui haluun ymmärtää, millä ehdoilla alueellista kehitystä toteutetaan autoritäärisissä valtioissa. Aiheen ajankohtaisuus herätti motivaationi tutkia maailman demokratian murrosta ja nousevaa Developmental Authoritarianism -hallintomallia.

Niin liberaalit kuin illiberaalit demokratian muodot ovat kaventuneet, samalla kun autoritääriset järjestelmät ovat vahvistuneet ja modernisoituneet (Freedom House, 2024; V-Dem Institute, 2023.) Tarkastelemalla Ruandan ja Etiopian tapauksia pääsin lähemmäs ilmiötä, jossa keskitetty valta ja tuloskeskeinen kehityspolitiikka voivat tuottaa

sekä sosiaalisia että taloudellisia tuloksia, mutta kääntöpuolena rajoittaa kansalaisten vapauksia ja ihmisoikeuksia.

Kandidaatintutkielmani osoitti, että D-A -malli ei sovi yksinkertaiseen luokitteluasteikkoon demokratia-diktatuuri välillä, vaan sen legitimizeetti perustuu kehitystuloksiin. Tämä tarjoaa kiinnostavia jatkotutkimuksen mahdollisuuksia. Minua kiinnostaa mm. miten kansalaisten hyväksyntä rakentuu erilaisissa D-A -hallinnoissa, ja miten kulttuuriset ja filosofiset näkökulmat, kuten Ubuntu- ja Personhood-ajattelu vaikuttavat autoritäärisen kehitysmallin legitimizeettiin Ruandassa ja Etiopiassa (Molefe, 2019; Paulson, 2020.)

Lisäksi jatkotutkimus voisi liittyä siihen, kuinka digitaaliset valvontateknologiat tai kansainväliset kumppanuudet vaikuttavat D-A -mallin tehokkuuteen sekä eettisiin ongelmiin. Kandidaatintutkielmani hahmotteluvaiheessa pohdin myös mm. tilan kontrollia ja valvontaa, kuinka autoritäärinen valta näkyy aluesuunnittelussa, maanomistuksessa tai uudelleenasettamisessa sekä käytetäänkö infrastruktuuri- ja kehityshankkeita vallan välineinä. Pohdin myös ketkä hyötyvät kehityksestä ja keitä se taas marginalisoi. Mahdolliseen jatkotutkimukseen löytyy siis lukemattomasti mahdollisuuksia.

Lähteet

Freedom House. (2024). Freedom in the World 2025 - Ethiopia.

<https://freedomhouse.org/country/ethiopia/freedom-world/2025>

Freedom House. (2024). Freedom in the World 2025 - Rwanda.

<https://freedomhouse.org/country/rwanda/freedom-world/2025>

Globalis. (2022). Ruanda - yhteiskunta ja politiikka. Suomen YK-liitto.

<https://globalis.fi/maat/ruanda#Yhteiskuntajapolitiikka-2>

Globalis. (2023). Etiopia: Tigray. Suomen YK-liitto.

<https://globalis.fi/konfliktit/etiopia-tigray>

Guriev, S. & Treisman, D. (2022). How Do Dictatorships Survive in the 21st Century?

<https://www.carnegie.org/our-work/article/how-do-dictatorships-survive-21stcentury/>

Kuva 1. V-Dem Institute. 2025. Democracy report 2025.

https://www.v-dem.net/documents/54/v-dem_dr_2025_lowres_v1.pdf

Molefe, M. (2019). Personhood and partialism in African philosophy. *African Studies*.

Ngcayisa, L. (2021). Developmental Authoritarianism in Africa - The cases of Ethiopia, Rwanda, and Uganda. *Journal of Central and Eastern European African Studies*.

Niinistö, V. (2025). Niinistön Näkemys: Demokratian Voima Vastaiskuna Autoritäärisyydelle. *Suomalaisetvaalit.fi*

<https://suomalaisetvaalit.fi/niiniston-nakemys-demokratian-voima-vastaiskunaautoritaarisyydelle/>

Oluyemi, O. A., & Elhudairi, A. (2025). Rethinking development through control: The paradox of developmental authoritarianism in Africa. Department of Political Science and International Relations, Achievers University; Department of Political Science, University of Benghazi.

Paulson, S. (2020). I am because we are: African philosophy of Ubuntu.
<https://www.ttbook.org/interview/i-am-because-we-are-african-philosophy-ubuntu>

Rampe, W. (2022). Rwanda: Why Development is not enough. The Organization for World Peace.
https://theowp.org/reports/rwanda-why-development-is-notenough/?utm_source=chatgpt.com

Salminen, A. (2023). *Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja joihinkin hallintotieteellisiin sovelluksiin* (2., tarkistettu painos). Vaasan yliopisto.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-395-081-8>

Salminen, E. (2023). Tutkija: Alkaako uusi autoritaarisuuden aika? Kehitys-lehti, Ulkoministeriö.
<https://kehityslehti.fi/kehitys-salminen/tutkija-alkaako-uusi-autoritaarisuudenaika/index.html>

Sarker, J. U. (2025). Is Dictatorship Always Bad? ResearchGate.

Shen, W. (2021). 'Effective' developmental states: Does authoritarianism matter? Topic Paper. Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC) Networks on Governance and Fragility, Conflict and Human Rights.

University of Minnesota. Center for Holocaust & Genocide Studies. (n. d.) Resource guides:

Rwanda.

<https://cla.umn.edu/chgs/holocaust-genocide-education/resource-guides/rwanda> V-Dem Institute. (2025). Democracy report 2025.

https://www.v-dem.net/documents/54/v-dem_dr_2025_lowres_v1.pdf

Yle. (2018). Katso video: Päivälleen kymmenen vuotta sitten maailman talous oli tuntien päässä romahduksesta - näin finanssikriisi syntyi ja eteni <https://yle.fi/a/20-10003707>